

NORSK SPRÅKRÅD

┌
Kultur- og kyrkjedepartementet
Kulturavdelinga, seksjon KU3
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO
└

REF.

VÅR REF.
200400062-1 ER

DATO
23.3.04

Rettskrivingsvedtak frå Norsk språkråd 2004

Norsk språkråd sender med dette over til godkjenning i Kultur- og kyrkjedepartementet framlegg til rettskrivingsvedtak som vart gjorde på årsmøtet i Språkrådet 13.2.04. Dette er vedtak som fagnemnda har gjort i 2003, og me har teke ut dei vedtaka som Språkrådet etter vedtektene kan gjera sjølv.

Med helsing

Sylfest Lomheim
direktør

Vedlegg: Framlegg til rettskrivingsvedtak frå Norsk språkråds årsmøte 2004

Forslag til vedtak om tidligere normerte ord fra Norsk språkråd (23.3.04)

1 Fellesvedtak for bokmål og nynorsk

1.1 Norvagiseringsvedtak

a) Vedtak om ord med *c* med *k*-uttale

akonitin et alkaloid (før: bm. aconitin, nyno. ikke normert)

Begrunnelse: Vedtaket er i samsvar med framlegg fra nomenklaturutvalget i Norsk Kjemisk Selskap.

bacalao el. *bakalao* (før: bacalao)

cannabis el. *kannabis* (før: cannabis)

caravan el. *karavan* (før: caravan)

carting el. *karting* 'reserkjøring med gokart' (før: bm. carting, nyno. ikke normert)

carving el. *karving* om ski (før: bm. carving, nyno. ikke normert)

coil el. *koil* (før: coil)

corny el. *korny* 'sprø, tullete' (før: bm. corny, nyno. ikke normert)

kefeide stjernebetegnelse, kefeiden, kefeider/kefeidar, kefeidene/kefeidane (før: bm. cepheider, cepheidene, nyno. ikke normert)

Begrunnelse: Skrivemåten med *k* og *f* er støttet både av norsk bokstavskikk og av det greske opphavet for ordet. Den er også allerede i bruk.

kommando (om militæravd.; før: commando el. kommando)

maracas el. *marakas* (rytmeinstrument; før: maracas)

b) Vedtak om ord med *cc* med *ks*-uttale

accessoirer/accessoirar el. *aksessoarer/aksessoarar* (før: accessoirer/accessoirar)

c) Vedtak om ord med *ch* med *k*- eller *sj*-uttale

dachs el. *daks* (før: dachs)

kelat 'kompleksdanner' (før: bm. chelat, nyno. ikke normert)

kelatere 'danne komplekser' (før: bm. chelatere, nyno. ikke normert)

kelatisk 'kompleksdannende' (før: bm. chelatisk, nyno. ikke normert)

kolin (før: bokmål cholin, nyno. ikke normert)

kolsyre 'gallesyre' (før: bm. cholsyre, nynorsk ikke normert)

Begrunnelse: Vedtakene er i samsvar med framlegg fra nomenklaturutvalget i Norsk Kjemisk Selskap.

masochisme el. *masokisme* (før: masochisme)

masochist el. *masokist* (før: masochist)

masochistisk el. *masokistisk* (før: masochistisk)

Begrunnelse: I den allmenne språkbevisstheten er begrepet *masochisme* løsrevet fra personnavnet *Sacher-Masoch*, jf. *saksofon* osv. (til forskjell fra ord som gjelder f.eks. ideologier: *marxisme* i forhold til *Karl Marx*).

nonchalanse el. *nonsjalanse* (før: nonchalanse)

nonchalant el. *nonsjalant* (før: nonchalant)

nonchalere el. *nonsjalere* (før: bm. nonachalere, nyno. ikke normert)

Begrunnelse: Skrivemåtene med *-sj-* er allerede tatt i bruk.

sadomasochisme el. *sadomasokisme* (før: sadomasochsime)

sadomasochist el. *sadomasokist* (før: sadomasochist)

sadomasochistisk el. *sadomasokistisk* (før: sadomasochistisk)

Begrunnelse: følger av vedtakene ovenfor om *masokisme* osv.

d) Vedtak om ord med *ck*

gimmick el. *gimmik* ('påfunn'; før: gimmick)

hickory el. *hikkory* (før: hickory)

racket el. *rekkert* (før: racket)

snacks el. *snaks* (før: snacks)

Begrunnelse: Utgangen *-ert* svarer til en vanlig uttale i norsk. Utgangen *-cket* står svakt i norsk og fins bare i tre ord i tillegg: *cricket*, *jacket* og *jacketkrone*. Derimot går *rekkert* inn i en ordfamilie med utgang på *-ert* og et felles intonasjonsmønster: *bommert*, *dryppert*, *dukkert*, *flobbert*, *hevert*, *hivert*, *kikkert*, *knallert*, *kneppert*, *koffert*, *prylert*, *slubbert*, *sneppert* o.fl.

e) Vedtak om ordene *serve* og *server*

serve el. *sørv* (substantiv, ballspill; før: serve)

serve el. *sørve* (verb, ballspill; før: serve)

server el. *sørver/sørvar* (ballspiller og datamaskin; før: ikke normert)

Begrunnelse: Formene med *ø* gir et greit samband mellom skrift og tale og skiller mellom verb og substantiv (*sørve* kontra *sørv*). De er også en naturlig oppfølging av vedtaket fra 1995 om *service* el. *sørvis*.

1.2 Andre vedtak

a) Vedtak om *innmat-* i sammensetninger:

innmat får valgfri binde-*s* i sammensetninger, f.eks. *innmatpølse* el. *innmatspølse* (før: obligatorisk binde-*s*)

b) Vedtak om fordelingen av *lenger* og *lengre*:

Komparativ av *leng*e skal være *lenger*, komparativ av *lang* og *langt* skal være *lengre*.

Kommentar: Den nye regelen gir forandring i forhold til den gamle bare der adjektivformen *langt* blir brukt som adverbial. Jmfør:

Kåre er lang, Else er lengre (som før)

et langt hopp – et lengre hopp (som før)

Per hoppet langt – Ole hoppet lengre (før: Ole hoppet lenger)

møtet varte lenge, middagen varte lenger (som før)

c) Vedtak om *Serbia* og *Montenegro*:

Serbia og *Montenegro* er offisiell betegnelse på statsdannelsen (før: Jugoslavia)

Begrunnelse: Staten Jugoslavia skiftet navn i februar 2003. Den norske navneformen er fastsatt i samsvar med den endonyme formen *Srbija* i *Crna Gora*.

2 Vedtak som gjelder bokmål:

a) *kvann*, i sms. *kvann*- el. *kvanne*-, f.eks. *kvannrot* el. *kvannerot*

(Gjeldende rettskrivning har *kvann(e)* både usammensatt og i sammensetninger.)

Vedtaket nå er en omgjøring av Språkrådets 2003-framlegg om *kvann* som eneform både sammensatt og usammensatt.

b) *lyge*, *lyger*, *løy*, *løyet*

(Gjeldende rettskrivning har *laug* i tillegg i preteritum.)

Vedtaket nå er en omgjøring av Språkrådets 2003-framlegg som tok ut også formene *lyge* og *lyger*.

Begrunnelse: Formen *lyge* er mye brukt bl.a. i Nord-Norge, også i skrift.

3 Vedtak som gjelder nynorsk:

a) *Atlanteren* el. *Atlanterhavet* (før: *Atlanten* el. *Atlanteren* el. *Atlanthavet* el. *Atlanterhavet*)

b) *austerrikar* (før: *austerrikar* el. *austerriking*)

c) *Middelhavet* (før: *Mellomhavet* el. *Middelhavet* el. *Midhavet*)